

Nyhetsbrev

Vi samarbetar med kommuner i Stockholms län och Region Stockholm

2026-01-28 | Årgång 13 | Nummer 1

[Läs brevet i webbläsare](#)

Hej!

God fortsättning på 2026 och varmt välkomna till ett nytt år.

På PKC ser vi fram emot en ny termin fylld med möjligheter till fördjupning, reflektion och kompetensutveckling. Under våren erbjuder vi ett brett utbud av föreläsningar och utbildningar som på olika sätt bidrar till ökad kunskap och utveckling i palliativ vård.

Vi ser särskilt fram emot att åter välkomna er till årets PKC-dag den 8 maj, som kommer tillbaka med ett innehållsrikt program under temat "Palliativ vård mellan liv och död". Programmet är under framtagande och kommer att uppdateras löpande. Vi hoppas att dagen ska ge både inspiration och värdefulla perspektiv till det fortsatta arbetet. Vi tänker också ta vara på kraften i att mötas och ta del av varandras erfarenheter och insikter genom att erbjuda möjligheten att skicka in abstrakt. Du finner mer information om det i inbjudan längre ned i Nyhetsbrevet.

Månadens referat erbjuder intressant läsning om metaforer för att förklara palliativ vård, där palliativ vård kan beskrivas som ett paraply som skyddar. Tankvärd och spännande läsning.

Vi ser tillsammans fram emot en ny termin och hoppas vi möts i olika sammanhang,

Annika Cederholm med medarbetare på PKC

Annika Cederholm
Verksamhetschef

Anette Alvariza
Vetenskaplig ledare

Kalendarium

Kommande utbildningar med platser kvar

Fortbildningseftermiddag för ST-läkare och specialister i palliativ medicin

Tema: Koagulation och antikoagulantia

Att leva med cancer som kronisk sjukdom

Föreläsare: Maria Törnqvist Kullberg och Ylva Svahn

Symtomkontroll och teamarbete

Fysisk heldagsutbildning för legitimerad personal inom kommunal hälso- och sjukvård

Gemensam workshop Tema Cancer och Palliativt kunskapscentrum

Fysisk workshop för personal inom ASIH/SPSV, Tema Cancer och akutklinik

Södertäljemodellen: Palliativ vård i samverkan

Digital föreläsning för läkare verksamma inom akutsjukvård och geriatrik i Region Stockholm

Palliativ vård – en introduktion

Halvdags introduktionsutbildning i palliativ vård

Informationsmöte för chefer om PO-utbildning för personal inom akutsjukvård och geriatrik

Digital informationsträff

Dyspné i palliativ vård

Föreläsare: Anna Öjdahl Boden

Sårbehandling i palliativ vård

Föreläsare: Susanne Dufva

Grundläggande cancervård

Anordnas i samarbete med Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland

Psykiatriska tillstånd i palliativ vård

Föreläsare: Ludvig Ölund Noreskär

PKC-dagen 2026

PKC:s heldagskonferens på temat palliativ vård

Undersköterskans roll i palliativ vård

Kursledare: Lilian Fransson, Mona Nyberg, Zahra Ousi

De nödvändiga samtalen – läkare

Anordnas i samarbete med Palliativt Utvecklingscentrum i Lund och Regionalt Cancercentrum Stockholm Gotland

Nyheter

PKC-dagen 2026

Välkomna med abstrakt och anmälan!

PKC-dagen 2026 – Palliativt kunskapscentrums heldagskonferens med föreläsningar relaterade till palliativ vård – återkommer den 8 maj 2026. Platsen är Folkets hus (House of People) i centrala Stockholm, och temat för dagen är "Palliativ vård i mötet mellan liv och död". Nytt för i år är möjligheten att skicka in abstrakt för möjlighet att delta med poster gällande forskning och/eller utveckling i klinisk vård. Välkomna med er anmälan! Sista datum att skicka in abstrakt är 15 mars.

Mer information om föreläsningar och föreläsare kommer presenteras efter hand. Se mer information och anvisningar på konferenshemsidan. Vi ser fram emot en innehållsrik och inspirerande dag. Vänta inte för länge med att anmäla dig!

[Till konferenshemsidan](#)

Referat från 10:e Nationella konferensen i palliativ vård

Den 10:e Nationella konferensen i palliativ vård anordnades den 18–19 november 2025 i centrala Stockholm. I fortsättning från förra månadens nyhetsbrev delar här ytterligare

några PKC-medarbetare med sig av sina erfarenheter och tankar om de föreläsningar som dagarna bjöd på.

Att synliggöra sexuell hälsa i palliativ vård: evidens, erfarenheter och framtida riktlinjer

Under sessionen *Att synliggöra sexuell hälsa i palliativ vård: evidens, erfarenheter och framtida riktlinjer*, fick vi ta del av föreläsningen *Perspektiv på sexuell hälsa i palliativ vård* med Viktoria Wallin, sjuksköterska, fil.dr., Marie Cederschiöld högskola.

Sexuell hälsa förbises ofta inom palliativ vård trots att det är en central del av livskvalitén. Vårdpersonal uppvisar enligt forskning osäkerhet kring hur dessa frågor kan lyftas. Hinder i mötet med patient och närstående om sexualitet och intimitet kan bero på flera orsaker som normativa föreställningar, tabun och bristande kommunikation. Bland annat lyftes följande punkter utifrån forskning:

- Sjukvårdspersonal behöver bredda syn och uppmärksamma sexualitet och intimitet som betydelsefullt och viktigt
- Patient och närstående önskar att frågor om sexualitet och intimitet tas upp
- Beakta avskildhet.

I frågestunden med deltagarna lyftes exempel på hur vi på olika sätt möjliggör närhet och avskildhet för patienter och närstående på den egna arbetsplatsen. För vidare kunskapspåfyllnad rekommenderades bland annat följande tre skrifter: [EAPC –HBTQ-inkluderande palliativ vård och vård i livets slutskede](#), [Äldres sexualitet – Hälsa, rättigheter och njutning](#), och [Nationell handlingsplan för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter \(SRHR\) i Sverige](#).

Kristina Zarins, PKC

Samtal om livsviktiga frågor

Under konferensens andra dag hölls en sektion där temat var *Samtal om livsviktiga frågor*, där Christina Melin-Johansson, specialistsjuksköterska och professor i omvårdnad vid Mittuniversitetet, presenterade resultat från det tvärvetenskapliga forskningsprojektet *"Talk for life – conversations about existential issues in palliative care"*.

Att samtala om existentiella frågor är en omvårdnadsåtgärd. Palliativ vård syftar till att förebygga och lindra lidande hos svårt sjuka patienter, oavsett diagnos eller vårdkontext. För att detta ska vara möjligt krävs god kommunikation och ett nära samarbete mellan professioner.

Studien bygger på fokusgruppsintervjuer med vårdpersonal från olika discipliner och visar att tillitsfulla relationer är en grundläggande förutsättning för meningsfulla existentiella samtal. Forskargruppen identifierade fyra strategier som möjliggör samtalen:

- Aktivt lyssnande och bekräftelse
- Interprofessionell samverkan
- Anpassning till patientens behov och tempo
- Trygghet genom kontinuitet och respekt

Den framtagna modellen, *Meaningful existential conversations in palliative care*, kan användas som stöd för utbildning, handledning, reflektion och utveckling av teamarbete i klinisk praxis.

Referens: Lagerin A, Melin-Johansson C, Holmberg B, Godskesen T, Hjorth E, Junehag L, et al. *Interdisciplinary strategies for establishing a trusting relation as a pre-requisite for existential conversations in palliative care: a grounded theory study*. BMC Palliat Care. 2025 Feb 19;24(1):47.

Ingeli Simmross, PKC

Att dö och att sörja – olika religioners perspektiv

I en välfylld sal dag ett inledde moderatorn Malin Löfgren med att presentera Emma Lundberg som forskat om religiös literacitet (religionsförståelse). Emma pratade om

att Sverige är ett sekulariserat land, men också ett mångkulturellt och mångreligiöst sådant. Hon berättade att det finns begränsad kunskap inom palliativ vård och forskning kring hur man kan möta dessa frågor. Även om Sverige är ett sekulariserat land så har många människor en slags personlig och individuell tro. Emma pratade om att två personer som har samma tro kan uttrycka denna på väldigt olika sätt, och att man måste möta varje person som en individ och inte som en representant för hela religionen. När livet ställs på sin spets, som i palliativ vård, kan synen på tron också förändras; man börjar fundera mycket över livets stora frågor när man står inför livshotande sjukdom även om man inte gjort det tidigare i någon större utsträckning och där kommer religionen in.

Forskning visar att personalen ofta har svårt att prata om ämnet och hitta ingångar i frågan. Man tänker att det är för personligt att tala om och hänvisar ofta vidare till experter. Forskningen visar också att patienter vill tala om dessa frågor, även med vårdpersonal. För personalen handlar det om att ha en grundläggande öppenhet och förståelse. Man behöver inte vara expert på olika religioner för att kunna tala om ämnet och se andlig vård som en del av det vardagliga vårdandet. Det handlar om att skapa trygghet och tillit.

Efter Emmas föreläsning följde ett panelsamtal om död, sorg och vård med företrädare för trossamfund med olika religiös inriktning verksamma i Stockholm. En viktig sak som förmedlades var att man som vårdpersonal inte ska tveka att kontakta dessa om man behöver hjälp av exempelvis en andlig företrädare.

Daniel Avenäs, PKC

Digitalt informationsmöte för chefer om PO akut/geriatrik

Vill du som chef inom akutsjukvård eller geriatrik att någon av dina medarbetare ska bli palliativt ombud? Eller har du redan palliativa ombud, och vill veta mer om utbildningen de gått? Välkommen då till denna digitala informationsträff där vi berättar mer om upplägg och innehåll!

Informationsmöte för chefer om Palliativ ombudsutbildning för personal inom akutsjukvård och geriatrik

Datum: 23 mars 2026 kl. 14.00–14.45

[Läs mer och anmäl dig](#)

Palliativ ombudsutbildning för personal inom akutsjukvård och geriatrik

Över 200 palliativa ombud från regionens sjukhus och med representanter från hela teamet har utbildats här på PKC. Egna nätverk har skapats inom sjukhusen för att ta vara på kompetensen och driva utvecklingen av den palliativa vården framåt. Nu är anmälan öppen för höstens två omgångar av PO akut/geriatrik. Välkommen!

Läs mer och anmäl dig via nedanstående länkar.

Kursomgång 1 hösten 2026

Kursstart: 10 september 2026 kl. 09.00–16.00

[Läs mer och anmäl dig](#)

Kursomgång 2 hösten 2026

Kursstart: 3 november 2026 kl. 09.00–16.00

[Läs mer och anmäl dig](#)

Symptomkontroll och teamarbete

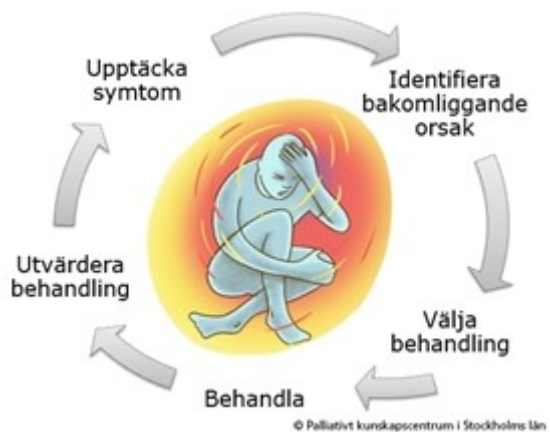
Hur kan man i teamet jobba strukturerat för att möta palliativa vårdbehov?

Du som är legitimerad personal inom kommunens verksamheter är välkommen till en fysisk heldagsutbildning! Tidig identifiering, symtomskattning och samtal vid allvarlig sjukdom är exempel på innehållsdelar under dagen.

Symptomkontroll och teamarbete

Datum: 4 mars 2026, kl. 08.30–16.00

[Läs mer och anmäl dig](#)

Palliativ vård – en introduktion

Är du ny på jobbet och nyfiken på palliativ vård? Är du i behov av en grundläggande utbildning i palliativ vård?

Oavsett vilket verksamhetsområde du arbetar inom eller vilken yrkestillhörighet du tillhör, är du välkommen att delta vid denna digitala eftermiddagsutbildning. Med stöd av ett

patientfall går vi igenom grunderna i palliativ vård.

Vårens tillfälle är den 18 mars mellan kl. 13–16. Välkommen med din anmälan!

Citat från tidigare deltagare:

”Jag skulle önska att all personal får lära sig om hur viktigt det är att respektera patientens vilja och vad som ger mening i deras vardag”

”Att utvärdera efter varje dödsfall ger möjlighet till att utveckla den palliativa vården”

[Läs mer och anmäl dig](#)

Palliativt Kunskapscentrum i Stockholms län söker vetenskaplig ledare

Vill du bli en del av vårt team och delta i utvecklingen av palliativ vård i Stockholm? PKC söker en vetenskaplig ledare som vill bidra med kunskap, engagemang och strategiskt tänkande. Nu har du chansen att bli en del av vårt team.

Vi söker dig som är läkare och docent eller har motsvarande docentkompetens. Du har klinisk erfarenhet av arbete inom specialiserad palliativ vård, du har erfarenhet av att utbilda och undervisa, och du bedriver självständig forskning.

Uppdraget som vetenskaplig ledare delas av två personer utifrån medicin och vårdvetenskap i nära samarbete. Tillsammans ansvarar ni för att verksamhetens utbildningar och vetenskapliga arbete bygger på aktuell forskning, och är delaktiga i att utveckla verksamhetens innehåll utifrån behov. Vi önskar din ansökan senast 15 februari 2026. Läs mer via nedanstående länk.

[Läs mer och välkommen med din ansökan](#)

Månadens film!

Årets elfte månadens film är *"Prognostisering vid avancerad cancersjukdom"* med Christel Hedman, överläkare vid Stockholms Sjukhem och specialistläkare i onkologi och palliativ medicin. Filmen ingår i modul 1 av Palliativt kunskapscentrums webbutbildning i Palliativ cancervård: "Palliativ vård och vårdförlopp".

[Se filmen här!](#)

Nytt från Socialstyrelsen: Uppdaterade nationella riktlinjer för palliativ vård

De nationella riktlinjerna är uppdaterade, och publicerades av Socialstyrelsen i december förra året. De breddar perspektivet från vård i livets slutskede till att omfatta alla livshotande sjukdomar oavsett ålder och diagnos. De betonar också att palliativ vård ska integreras tidigt och parallellt med annan behandling. Läs mer via följande länk.

[Nationella riktlinjer: Palliativ vård \(Socialstyrelsen\)](#)

Tekniska problem med webbutbildningarna

Som en del av Region Stockholms förnyelsearbete har Palliativt kunskapscentrums webbutbildningar lagts på till en ny lärplattform, Kompetenstorget. En del användare upplever just nu problem att logga in och komma åt utbildningarna. Tekniker arbetar med att lösa problemet. Vi ber om ursäkt för olägenheten.

PKC-appen tackar för sig

Tiden väntar inte på någon, och tyvärr har tiden kommit för PKC-appen att tacka för sig. Vi vill tacka alla er som uppskattat och använt appen genom åren, som ursprungligen

lanserades 2023. Men allt ni uppskattat i appen finns så klart tillgängligt på vår hemsida, som naturligtvis är mobilvänlig och fungerar lika bra i webbläsaren i mobilen som på datorn.

[Till hemsidan](#)

Palliativ vård är paraplyet, inte regnet

Referat av Anette Alvariza

Vetenskaplig ledare PKC

Professor i vårdvetenskap inriktning palliativ vård och specialistsjuksköterska i cancervård vid Marie Cederschiöld högskola och Stockholms sjukhem

Camilla Zimmerman och Jean Mathews. (2022). Palliative care is the umbrella, not the rain – a metaphor to guide conversations in advanced cancer. *JAMA Oncology*, Volume 8, Number 5.

Att använda metaforer för att förklara palliativ vård

Månadens refererat skiljer sig från de jag tidigare skrivit. Jag har nu tagit chansen att referera en artikel som jag själv tycker mycket om och som betonar betydelsen av att använda metaforer. Att prata om och beskriva palliativ vård som ett paraply som skyddar, istället för regn som faller, kan vara hjälpsamt. Metaforen kan göra det enklare att förklara att palliativ vård kan ges tidigt och integreras med annan vård och behandling. Trots att tidig integrerad palliativ vård i studier har visats medföra positiva effekter och förbättrad livskvalitet, erbjuds palliativ vård ofta sent, de sista veckorna eller dagarna i livet. Tyvärr medför det att alltför många lever sista tiden i livet med otillräckligt lindrade symtom, aggressiva men ineffektiva behandlingar, och lidande som hade kunnat förebyggas. Hinder för att palliativ vård integreras tidigare kan vara att det för tankar till döden, hopplöshet och avslut av alla typer av behandling.

Författarna i den valda artikeln vill med sin text ge stöd för att på ett bra sätt förklara för patienter och närstående vad palliativ vård är. Vi kan prova att se två scenarier framför oss:

1. patienten får ett paraply att skydda sig med när regnet redan faller och patienten hunnit bli blöt
2. patienten får paraplyet i förebyggande syfte eftersom vi egentligen aldrig vet när det kan börja regna, men nu kan paraplyet tas fram när det verkar bli regn.

1. Att få ett paraply när man redan är blöt

2. Att få ett paraply i förväg innan man blivit blöt

AI-genererade illustrationer inspirerade av artikeln.

Genom de två scenarierna presenteras tre viktiga delar av författarnas metafor:

- palliativ vård är paraplyet – inte regnet
- att förutsäga om och när det ska regna kan vara svårt
- att ta med sig ett paraply gör inte att det börjar regna.

Metaforen beskriver på så sätt att palliativ vård är ett stöd, inte orsaken till försämring. Det är ofta svårt att förutse sjukdomens utveckling, och att påbörja palliativ vård gör inte att döden kommer snabbare.

*"Paraplyet fungerar bäst om det ges innan regnet börjar –
vänta inte tills patienten blir genomblöt!"*

Palliativ vård är paraplyet – inte regnet

Många patienter känner oro när palliativ vård tas upp. Det kan liknas vid att känna olust för ett paraply eftersom man förknippar det med regn. Rädslan beror ofta på att palliativ vård kopplas till svår sjukdom, avslutad behandling, fokus på symtomlindring och livets slut. För att inte oroa patienten väntar vårdpersonal ibland med att ta upp palliativ vård. Detta kan dock förstärka rädslan och göra övergången svårare. Genom att prata om palliativ vård i tid och förklara att vården är ett stöd och inte behöver vara ett tecken på att slutet är nära kan missförstånd undvikas. Regnet symboliserar fysiska, psykiska, sociala och existentiella problem som kan uppstå vid svår sjukdom. Palliativ vård är paraplyet som ger skydd när problemen uppstår. Om paraplyet förväxlas med regnet kan det skapa onödigt oro och hindra patienter från att få tillgång till vård som kan förbättra deras livskvalitet.

Att förutsäga om och när det ska regna kan vara svårt

Patienter säger ofta att de inte är redo för palliativ vård. Med den framgångsrika utvecklingen inom medicin är sjukdomsförlopp dock, liksom vädret, svåra att förutsäga. Patienter överskattar ofta sin prognos, och även läkarens bedömning kan vara osäker, dessutom kan oväntade komplikationer uppstå. Vanliga symtom som till exempel smärta, trötthet, andnöd, illamående och depression kan förekomma under hela sjukdomsförloppet. Med hjälp av sjukvårdspersonal som har kunskap om palliativ vård kan bättre stöd till både patienter och närstående ges. Precis som det är klokt att ta med ett paraply när vädret är omväxlande, är stöd från personal med kunskap om palliativ vård värdefullt vid osäker utveckling av svår sjukdom.

Att ta med sig ett paraply gör inte att det börjar

regna

Patienter kan tro att om de får palliativ vård kommer döden snabbare. Uppfattningen hänger ofta ihop med att palliativ vård sätts in sent i sjukdomsförloppet och därför förknippas med livets slut. Vi vet dock att palliativ vård inte orsakar försämring. Studier visar att palliativ vård antingen inte påverkar överlevnaden eller till och med kan förbättra den. Precis som att bära ett paraply inte framkallar regn, påskyndar palliativ vård inte döden. Att avstå från palliativ vård förlänger inte livet, utan riskerar i stället att leda till otillräckligt behandlade symtom och ökat lidande.

*"Precis som att bära ett paraply inte framkallar regn,
påskyndar palliativ vård inte döden."*

Slutsats

Författarna skriver i sin slutsats att palliativ vård kan vara till nytta för patienter och närstående redan från diagnos, samtidigt som annan behandling som förlänger livet fortsätter. Ofta introduceras palliativ vård dock först under de sista dagarna eller veckorna, när den inte kan vara lika effektiv. Metaforen med paraplyet och regnet kan hjälpa sjukvårdspersonal att prata om palliativ vård med patienter och närstående. Paraplyet fungerar bäst om det ges innan regnet börjar – vänta inte tills patienten blir genomblöt!

Referenser

- Camilla Zimmerman och Jean Mathews. (2022). **Palliative care is the umbrella, not the rain – a metaphor to guide conversations in advanced cancer.** *JAMA Oncology*, Volume 8, Number 5.

Foto: Pixabay

Sundbybergs stad, Södertälje, Tyresö, Täby, Upplands-Bro, Upplands Väsby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker.

Läs mer om oss på: pkc.regionstockholm.se

Kontakt: pkc.slso@regionstockholm.se

Foto: Yanan Li (om ej annat anges)

Följ oss på Facebook och Instagram

Tipsa en vän

It service icons created by Iconjam - Flaticon

Dela utskicket:

[Avregistrera dig från nyhetsbrevet](#)

